

Advies rondweg Weerselo – 24 oktober 2016

De context

Het voornemen om een rondweg bij Weerselo aan te leggen is al meer dan 10 jaar oud. Overigens dateren de eerste gedachten omtrent een mogelijke ingreep bij Weerselo om het centrum veiliger en leefbaarder te maken al vanaf de jaren zestig.

Vanaf 2004 is het voornemen om te komen tot een rondweg vertaald in bestuurlijke afspraken tussen de provincie Overijssel en de gemeente Dinkelland. Dat de rondweg tot op heden niet daadwerkelijk is gerealiseerd is niet uitzonderlijk. Dergelijke ingrijpende en complexe projecten kennen nu eenmaal vaak een lange doorlooptijd. Er is veel onderzoek nodig omtrent zaken als het voorkeustracé, de effecten op de omgeving, planologische procedures, et cetera.

Ter illustratie: in 2008 constateert de commissie Elverding dat de gemiddelde doorlooptijd voor infrastructurele projecten in Nederland zo'n 11 jaar bedraagt. In Weerselo is de proceduretijd nu weliswaar ruim over de 11 jaar heen gaan, maar gezien de gemiddelde doorlooptijd in Nederland is dit zeker niet extreem.

In formele zin is er sprake van draagvlak: er zijn bestuurlijke afspraken en er is draagvlak in de gemeenteraad. Onder de bewoners en ondernemers van Weerselo zijn de meningen echter verdeeld. Dit mag geen verbazing wekken: wij kennen geen voorbeeld van een rondweg waarbij sprake is van 100% draagvlak.

Aanleiding voor het advies

Op 17 februari 2016 nemen Provinciale Staten van Overijssel een motie aan met daarin de aan het College van Gedeputeerde Staten gerichte opdracht om:

- *Het college van de gemeente Dinkelland uit te nodigen om een proces, zonder voorwaarden vooraf, te creëren om tot een oplossing te komen voor de traverse Weerselo van de N340 die gedragen wordt door de bevolking van Weerselo.*

Tevens wordt in de motie een uitspraak gedaan over de aanvaardbaarheid van de benodigde investering:

- *Dat het voor Provinciale Staten alleen aanvaardbaar is om te investeren in een oplossing van de traverse Weerselo van de N343 als er een door de inwoners van Weerselo gedragen oplossing is.*

De uitnodiging nader beschouwd

De motie behelst een – via Gedeputeerde Staten verstuurd – uitnodiging aan de gemeente Dinkelland. Het is een bijzondere motie: doorgaans richten moties zich immers op het handelen van de eigen bestuurslaag. Nu wordt – via een uitnodiging – een andere overheid aangesproken of in ieder geval uitgenodigd. Dat gebeurt vaker. Wat de motie vooral bijzonder maakt, is dat deze zich in dit geval richt op een overheid met wie al afspraken gemaakt zijn.

Het dictum van de motie roept een aantal vragen op: wat wordt in de motie verstaan onder draagvlak dan wel een gedragen oplossing? Hoe zien Provinciale Staten de eerder gemaakte bestuurlijke afspraken in het licht van de motie? Spreekt het dictum van de motie een wens uit of een randvoorwaarde?

Ook in formele zin zijn er vragen naar aanleiding van de motie: is het draagvlak in de gemeenteraad niet voldoende voor Provinciale Staten? Gaat het maatschappelijk draagvlak in Weerselo boven de bestuurlijke afspraken tussen provincie en gemeente en de ruime meerderheid in de gemeenteraad? Hierdoor laat de uitnodiging zich niet eenduidig te beantwoorden.

De gemeente Dinkelland heeft, zoals moge blijken uit dit advies, besloten de uitnodiging niet naast zich neer te leggen. De motie (of liever: uitnodiging) is voor de gemeente Dinkelland de directe aanleiding om bureau Over Morgen om advies te vragen hoe om te gaan met deze uitnodiging en het draagvlak onder bewoners en ondernemers van Weerselo te peilen en inzichtelijk te maken.

Verantwoording

Dit advies is gebaseerd op 13 diepte interviews, een beknopte analyse van het dossier en uiteraard een verdiepend gesprek met de opdrachtgever. Met de gesprekspartners is afgesproken dat de gesprekken vertrouwelijk blijven. Een beknopt weergave van onze gesprekspartners en de thema's die besproken zijn, is opgenomen in de bijlage bij dit advies.

Draagvlak in formele en informele zin

Wij constateren dat er in formele zin ruim draagvlak is voor de rondweg. Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen de provincie Overijssel en de gemeente Dinkelland. Tevens is er een ruime meerderheid voor de rondweg in de gemeenteraad.

De motie richt zich meer op het draagvlak in informele zin, draagvlak onder de bewoners en ondernemers van Weerselo. Naar aanleiding van de gevoerde gesprekken kan met zekerheid gesteld worden dat, welke beslissing ook wordt genomen aangaande de rondweg Weerselo, deze nooit tot 100% draagvlak dan wel een gedragen oplossing zal leiden onder de bewoners en ondernemers van Weerselo. Dit mag geen verbazing wekken: er is in Nederland voor zover wij weten nimmer een rondweg aangelegd met 100% draagvlak. Daarnaast hebben wij geconstateerd dat het dossier rondweg Weerselo steeds diepere sporen trekt in de gemeenschap. Er zijn twee kampen ontstaan van voor- en tegenstanders. De motie is dus in materieel opzicht onuitvoerbaar, mocht met een gedragen oplossing volledig draagvlak bedoeld zijn.

De maatschappelijke dimensie

Wij hebben daarnaast in onze gesprekken geconstateerd dat mensen vooral behoefte hebben aan helderheid. Dit betreft zowel de inhoud van het besluit (wel of geen rondweg) als de te verwachten vervolgstappen, de planning hiervan en de mogelijke betrokkenheid van bewoners bij de verdere uitwerking van de planning en de communicatie hierover. Zowel voor- als tegenstanders benadrukken dat het tijd is om de discussie af te ronden en vragen aan de gemeente om hier haar verantwoordelijkheid in te nemen en de beslissing hierover helder te communiceren en te onderbouwen.

Concrete aanbevelingen

Wij hebben een aantal zaken opgehaald die volgens ons kunnen bijdragen aan de kwaliteit van het vervolgproces. Deze stippen we hieronder aan in de vorm van een korte opbrengst vanuit de gesprekken en concrete aanbevelingen.

1. *Actueel feitenrelaas*

In de loop der jaren is veel ruis ontstaan over de feiten als onderbouwing voor nut en noodzaak voor de rondweg. Een deel van onze gesprekspartners kan billijken dat er een besluit door de politiek wordt genomen waar ze het zelf niet mee eens zijn, op voorwaarde dat duidelijk is op basis van welke feiten zo'n besluit wordt genomen.

Aanbeveling 1: Wij bevelen aan om het feitenrelaas te complementeren, te actualiseren en toegankelijk te maken voor bewoners en ondernemers uit Weerselo ("dossier op orde"), ook met het oog op de juridische procedures die ongetwijfeld gaan volgen. Denk hierbij aan de uitgevoerde onderzoeken, de gesprekken met bewoners en ondernemers, de enquête van de dorpsraad, besluitvormingsstukken van het college/raad, de inloopavonden van de gemeente, enz. In eerste aanzet tot dit feitenrelaas, is opgenomen in de bijlage bij dit advies.

2. *Effecten van een eventuele rondweg*

Een aantal ondernemers maakt zich zorgen om de effecten van een eventuele rondweg op hun omzet. De these is dat toevallige passanten hun zaak niet meer zullen aandoen en ze daardoor omzet gaan mislopen. Voorstanders van de rondweg stellen daar tegenover dat het omzetverlies beperkt zal blijven dan wel te maken heeft met andere factoren, of dat juist door een beter verblijfsklimaat in het centrum van Weerselo er eerder meer bezoekers zullen komen. Het is onmogelijk om vooraf de effecten hiervan precies te voorspellen.

Aanbeveling 2: Wij adviseren om met de ondernemers in gesprek te blijven over de effecten van de rondweg en eventuele planschade naar aanleiding van de realisatie van de rondweg te laten onderzoeken.

3. *Communicatie*

Zowel voor- als tegenstanders geven aan dat de communicatie over de rondweg en de besluitvorming hierover, tekort schiet. Men heeft behoefte aan tijdige en heldere communicatie: wanneer wordt wat besloten, wanneer zijn er bijeenkomsten, et cetera. Op een gevoelig dossier als een rondweg kan dit punt niet genoeg benadrukt worden.

Aanbeveling 3: Wij geven in overweging om gebruik te maken van de bestaande website www.mijnweerselo.nl en hier een apart dossier over de rondweg toegankelijk te maken voor alle bewoners en ondernemers van Weerselo. Door nieuwsberichten en een 'open' dossier kunnen geïnteresseerden actief op de hoogte worden gehouden dan wel op eigen initiatief altijd kunnen nagaan wat de stand van zaken is.

4. *Omgevingsmanagement*

Ongeacht de afloop van de besluitvorming aangaande de rondweg is ons gebleken dat het om veel meer gaat dan de rondweg alleen. Het gaat om leefbaarheid, gezondheid, veiligheid maar vooral ook begrip voor elkaar en de afwegingen die in de besluitvorming worden gemaakt. De uitvoering van een definitief besluit is dus veel meer dan een technocratische operatie. De opgave voor de toekomst is vooral om met de gemeenschap in Weerselo in gesprek te blijven en helderheid te bieden over de kaders waarbinnen die gesprekken worden gevoerd.

Aanbeveling 4: Wij geven in overweging om, om naast de inhoudelijke projectmanager voor de eventuele rondweg, één aanspreekpunt vanuit de gemeente aan te wijzen die verantwoordelijk is voor de communicatie over de rondweg en bewoners/ondernemers betreft bij de uitwerking van plannen (indien mogelijk).

Samenvattend

De motie van 17 februari 2016 – en daarmee de aanleiding voor dit advies – behelst een uitnodiging aan een andere overheid met wie al bestuurlijke afspraken zijn gemaakt die op een ruime meerderheid in de gemeenteraad kunnen rekenen. Dit gegeven maakt de motie bijzonder.

De motie spreekt een wens uit die, afhankelijk van de precieze interpretatie van het dictum, enkele vragen oproept. De uitnodiging/motie is onuitvoerbaar als de wens bedoeld is om te komen tot volledig draagvlak binnen Weerselo. Dit is onmogelijk, welk besluit er aangaande de rondweg ook genomen wordt.

De politiek kan op het eerder genomen besluit om een rondweg aan te leggen terugkomen. De consequenties daarvan kan niemand vooraf helemaal overzien. Los van vragen omtrent de bestuurlijke consistentie is het niet ondenkbaar dat hier juridische consequenties uit zullen voortvloeien. Eerder gewekte verwachtingen worden immers niet ingelost. Wij zeggen niet dat dit gebeurt, maar het kan niet worden uitgesloten. Ook als niet op het besluit wordt terug gekomen (en de gemeente haar plannen rond de aanleg van de rondweg doorzet) zullen er overigens naar verwachting juridische procedures gevoerd gaan worden door tegenstanders van de rondweg.

Het belangrijkste is in onze ogen om zo snel mogelijk het besluit over de rondweg al dan niet te bekrachtigen en daarmee helderheid en rust te creëren binnen de Weerselose gemeenschap. In de wetenschap dat een volledig gedragen oplossing eenvoudigweg onmogelijk is, ongeacht de inhoud van het besluit. Daarvoor lopen de standpunten en verwachtingen te veel uiteen. Wel hebben wij gemeend een aantal concrete aanbevelingen te moeten doen naar aanleiding van de gevoerde gesprekken die de acceptatie van het besluit vergemakkelijken en de gemeente concrete handvatten geeft voor de vervolgstappen

Saskia Moolhuijzen en Co Verdaas

Bijlage 1

Actueel Feitenrelaas

Aanleiding en argumenten

- In 1998 is het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (P.V.V.P.) vastgesteld. Daarmee beoogt de provincie een fundamentele aanpak van de verkeersveiligheid. Wegen zullen om die reden duurzaam veilig moeten worden ingericht. In het P.V.V.P. krijgen de traversen een prioritering. Bij de prioritering spelen naast de verkeersveiligheid de barrièrewerking, de verkeersintensiteit en het aandeel doorgaand verkeer een grote rol.
- In de Omgevingsvisie van de provincie, hoofdstuk 4.5.1 Autoverkeer, is als beleidsuitgangspunt als overweging voor de aanleg van een rondweg het volgende opgenomen: 'Dit betekent dat er aantoonbare knelpunten in leefbaarheid en veiligheid zijn die lokaal niet op te lossen zijn, of als er een capaciteitsknelpunt is van bovenlokaal niveau is. Dit laatste is het geval als meer dan de helft van het personen- en goederenvervoer door de betreffende gemeente heen rijdt'.

Het rapport "Door of om Weerselo" is de neerslag van een studie naar de oplossingsmogelijkheden voor verbetering op het gebied van leefbaarheid en verkeersveiligheid. Uit dit onderzoek blijkt dat meer dan de helft van het verkeer van regionale aard is.

Op basis van dit rapport kiest de gemeenteraad van Dinkelland in december 2004 unaniem voor de oostelijke rondweg. In de gemeenteraad waren destijds de volgende partijen vertegenwoordigd: CDA, VVD, PvdA, Gemeentebelangen, Democraten Dinkelland, Nieuw Dinkelland en Lokale Democraten. Argumenten van de raad ter onderbouwing van dit besluit:

1. leefbaarheid en verkeersveiligheid in kern Weerselo
2. goede verkeersafwikkeling door en rond Weerselo
3. landbouwverkeer om dorp leiden en uit kern weren.

Vervolgens neemt GS in januari 2005 het besluit tot aanleg van de rondweg Oost in Weerselo.

Overeenkomsten en afspraken

- Na een nadere uitwerking van het projectplan voor de aanleg van de rondweg, sluiten provincie en gemeente op 7 februari 2007 een overeenkomst over de aanleg van de rondweg.
- Na belemmeringen vanwege de Natuurbeschermingsweg, tekenen toenmalig gedeputeerde Klaassen en wethouder Kleissen op 25 februari 2010 een intentieovereenkomst om naar vermogen alles in het werk te stellen om de rondweg aan te leggen.
- Tijdens een bestuurlijk overleg tussen het college van GS en het college van B&W op 4 juli 2014 worden afspraken gemaakt over de gezamenlijke wederzijdse inspanningen op een drietal dossiers, te weten: Natura2000, het centrumplan Weerselo en de rondweg Weerselo.

Het besluit tot aanleg van de rondweg, vormt voor de gemeente de start voor het opstellen van beleid om Weerselo te laten ontwikkelen tot een van de drie verzorgingskernen van de gemeente Dinkelland. Er worden ruimtelijke plannen ontwikkeld voor de uitbreiding van woningbouw en bedrijventerrein en

een plan voor het centrumgebied. In genoemde plannen wordt qua locatiekeuze en ontsluiting geanticipeerd op de aanleg van de rondweg.

Knelpunten en oplossing centrum Weerselo

De ontwikkeling van het centrum van Weerselo vraagt bijzondere aandacht. Weerselo is niet langer het bestuurscentrum, voor het oude gemeentehuis moet een nieuwe invulling worden gezocht. De detailhandel is verspreid gelegen in het dorp. De provinciale weg loopt, anders dan in vele andere dorpen, precies door het hart van het dorp. Dit leidt tot een aantal knelpunten:

- belangrijke voorzieningen, waaronder de detailhandel voor dagelijkse boodschappen, horeca en een sportcomplex liggen aan de ene zijde van de weg terwijl het overgrote deel van de woningbouw, verzorgingshuis en school aan de andere zijde zijn gelegen;
- voor het vormen van een goed functionerend dorpshart is het van groot belang beide helften van het hart tot een geheel te kunnen samensmeden;
- meer dan de helft van het verkeer op de provinciale weg is doorgaand verkeer en dus niet uit het dorp afkomstig;
- in het dorpscentrum komt uit drie overige richtingen regionaal verkeer samen om daar de weg te vervolgen via de provinciale weg; met de rondweg kan dit verkeer worden omgeleid;
- de provinciale weg is niet verkeersveilig en tast de leefbaarheid en sociale cohesie binnen Weerselo aan.

De aanleg van de rondweg met de parallelle route voor landbouwverkeer maakt het mogelijk om het landbouwverkeer uit de kern te weren. Dit betekent een aanzienlijke verbetering van de verkeersveiligheid. Bij de planning van ruimtelijke ontwikkelingen, zoals een woningbouwlocatie, is al geanticipeerd op de aanleg van de rondweg en de daarbij behorende mogelijkheden tot verkeersafwikkeling.

Bijlage 2

Gevoerde gesprekken

Er zijn gesprekken gevoerd met:

1. Fam. Wesselink	Ondernemers van 'Warenhuis' Wesselink en woonachtig aan Bisschopstraat
2. Dhr. Kroeze	Voormalig projectontwikkelaar en woonachtig in Weerselo
3. Dhr. Jos Bijen	Voormalig directeur van de Rabobank in centrum en woon-
achting in Weerselo
4. Dhr. Gerbert Kleijssen	Eigenaar Camping De Molenhof (net buiten Weerselo)
5. Mevr. Dorien Poffers	Woonachtig aan Bisschopstraat en initiatiefnemer van Twitter
account Rondweg Weerselo
6. Dhr. Jos Ensink	Woonachtig in Weerselo
7. Mevr. Hellen Wevers	Ondernemer en woonachtig aan Bisschopstraat
8. Dhr. Christian Reinders	Ondernemer en voormalig lid van de dorpsraad
9. Dhr. Harry uit het Broek	Oud voorzitter voetbalclub
10. Familie van Olffen	Ondernemer, gevestigd aan de Bisschopstraat
11. Dhr. Leon Muller	Ondernemer, gevestigd aan de Bisschopstraat
12. Familie Busscher	Woonachtig aan Bisschopstraat en tevens ondernemer
13. Johan Oonk, Renate Vlutters	Betrokken bij de dorpsraad

Bijlage 3

Opbrengst gesprekken

Maatschappelijke dimensie

De discussie over de rondweg splijt het dorp, het onderwerp wordt gemeden omdat discussie hierover 'op de man' worden gespeeld. Het is een klein dorp waar bewoners elkaar van jongs af aan kennen en elkaar in allerlei situaties weer tegen komen. In het belang van het dorp moet de gemeente snel een beslissing nemen. De tegenstanders zijn goed georganiseerd, oa via de ondernemers- en carnavalsvereniging. De voorstanders zijn eigenlijk niet georganiseerd en laten zich hierdoor veel minder horen.

Ondernemers

Vanuit de ondernemersvereniging is er angst dat ondernemers/winkeliers niet meer kunnen bestaan als de nieuwe rondweg er komt. Dit heeft effect voor alle bewoners uit Weerselo en omliggende kernen. Omzetverlies van ondernemers of het eventueel verdwijnen van een aantal voorzieningen uit het centrum van Weerselo, kan niet per definitie aan een nieuwe rondweg worden toegeschreven. Het bestaansrecht van ondernemers kan niet afhankelijk zijn van een rondweg en een drukke weg door het dorp kan toekomstige ontwikkelingen in de weg staan.

Leefbaarheid Weerselo

Zowel door voor- als tegenstanders worden voorbeelden aangehaald van omliggende dorpen, zoals Langeveen/Rossum/Denekamp, waar bewoners juist blij zijn met een rondweg of waar ondernemers juist verdwijnen. Wat is toe te schrijven aan een nieuwe rondweg? Ondernemers zijn bang dat Weerselo een 'doods' dorp wordt door de rondweg, doordat er geen verkeer meer door het centrum komt. Voorstanders van de rondweg denken dat de leefbaarheid juist verbetert door de rondweg. Als het dorp leefbaarder wordt door de rondweg, kan dit een aantrekkende werking hebben voor bijvoorbeeld nieuwe ondernemers. Weerselo is een groeikern en daarvoor heb je een aantrekkelijk centrum nodig. De visie op de toekomst van Weerselo moet helder zijn en door de gemeente actief worden gecommuniceerd richting bewoners.

Participatie

Bij positieve besluitvorming over de rondweg, moeten bewoners en ondernemers betrokken worden bij de inrichting van de Bisschopstraat. Als de rondweg er komt, moet de doorgaande weg via het centrum wel behouden blijven en aangepast worden door bijvoorbeeld verkeersdrempels, 30 km zone, makkelijke parkeermogelijkheden (in afstemming met het nieuwe centrumplan). Hierdoor blijft het dorp goed bereikbaar.

Besluitvorming

De gemeente heeft te weinig aandacht gehad voor tijdige en heldere communicatie over (besluitvorming mbt) de rondweg: wanneer is wat besloten, op basis van welke afspraken, wanneer zijn er bijeenkomsten, et cetera Het belangrijkste is in de beleving van de gesprekspartners om zo snel mogelijk een besluit te nemen over de rondweg, daarover te communiceren en de vervolgstappen te verhelderen (inclusief de participatie van bewoners en ondernemers).